

Nr 107.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1948/49 till statens sinnessjukhus: avlöningar m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 21, 22 och 24, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1948/49 beräkna till Statens sinnessjukhus: Avlöningar ett förslagsanslag av 48 500 000 kronor, till Statens sinnessjukhus: Omkostnader ett förslagsanslag av 20 400 000 kronor samt till Utrustning av nya sinnessjukhus ett reservationsanslag av 420 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 145, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1948, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare, från och med budgetåret 1948/49, dels ock för nämnda budgetår under elfte huvudtiteln anvisa till Statens sinnessjukhus: Avlöningar ett förslagsanslag av 48 650 000 kronor och till Statens sinnessjukhus: Omkostnader ett förslagsanslag av 20 250 000 kronor samt till Utrustning av nya sinnessjukhus ett reservationsanslag av 425 000 kronor.

Propositionen.

Statens sinnessjukhus: Avlöningar. Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 44 800 000 kronor.

I skrivelse den 15 oktober 1947 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag rörande medelsbehovet för nästa budgetår till avlöningar vid statens sinnessjukhus.

Vid bifall till styrelsens sålunda framlagda förslag skulle tillkomma följande ordinarie befattningar, nämligen 8 överläkare (Ca 32), 4 förste läkare (Ca 31), 3 andre läkare (Ca 29), 1 sjukhusintendent (Ca 27), 1 assistent (Ca 19), 1 kassör (Ca 16), 2 kontorister (Ca 13), 2 överskötare (Ca 13), 17 förste skötare (Ca 12), 40 översköterskor (Ca 12), 54 skötare (Ca 11), 20 första sköterskor (Ca 10), 85 sköterskor (Ca 8), 1 maskinmästare (Ca 17), 1 maskinist (Ca 13), 2 eldare (Ca 9), 2 hantverksföreståndare — *Bihang till riksdagens protokoll 1948. 6 saml. Nr 107—110.*

dare (Ca 14), 3 hantverksföreståndare (Ca 12), 5 hantverkare (Ca 10), 1 sömmerska (Ca 7), 1 köksföreståndare (Ca 10), 1 tvättföreståndare (Ca 8), 1 trädgårdsmästare (Ca 12), 1 yttre nattvakt (Ca 10), 6 ekonomibiträden (Ca 9) och 1 ekonomibitråde (Ca 6). Å andra sidan skulle indragas 3 befattningar som överläkare (Ca 30). Å övergångsstat skulle uppföras 1 lanbruksinspektör, tillika avdelningsföreståndare (Ca 22), 1 räkenskapsförare och redogörare (Ca 21), 1 uppsyningsman (Ca 15), 2 yrkesmästare (Ca 15), 5 förste förmän (Ca 13), 1 trädgårdsmästare (Ca 13), 5 yrkesmästare (Ca 13) och 6 förmän (Ca 11), medan från övergångsstaten skulle avgå 1 köksföreståndarska av 1:a klass (Ca 11) och 1 tvättföreståndarska av 1:a klass (Ca 10).

Beträffande övrig icke-ordinarie personal innebär styrelsens förslag, att följande extra ordinarie befattningar skulle tillkomma, nämligen 1 andre läkare (Ce 29), 8 socialassistenter (Ce 14), 27 skötare (Ce 11), 4 laboratoriebiträden (Ce 10), 43 sköterskor (Ce 8), 3 eldare (Ce 9), 1 hantverkare (Ce 10), 1 lanbruksinspektör (Ce 21), 1 befallningsman (Ce 14), 1 föreståndare för djurstall (Ce 12), 1 föreståndare för djurstall (Ce 9), 6 ekonomibiträden (Ce 9), 1 ekonomibitråde (Ce 6) och 11 ekonomibiträden (Ce 2). Å andra sidan skulle indragas 26 överskötersketjänster (Ce 12) och 6 befattningar som socialassistent (Ce 11).

Sedermera har *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 20 februari 1948 avgivit förslag till erforderliga åtgärder för utnyttjande i befintligt skick för den statliga sinnessjuk- eller sinnesslovården av flyktinglägret i Olofsfors och ännu ej ianspråktagna delar av flyktinglägret i Ribbingelund.

Kungl. Maj:ts förslag innebär följande förändringar i förhållande till den för innevarande budgetår godkända personalstaten.

Antalet ordinarie befattningar utökas med 1 överläkare (Ca 31), 4 överläkare (Ca 30), 3 förste läkare (Ca 31), 1 andre läkare (Ca 29), 1 sjukhusintendent (Ca 24), 15 förste skötare (Ca 12), 37 översköterskor (Ca 12), 22 skötare (Ca 11), 21 första sköterskor (Ca 10), 46 sköterskor (Ca 8), 1 maskinist (Ca 13), 2 eldare (Ca 9), 2 hantverksföreståndare (Ca 14), 1 hantverksföreståndare (Ca 12), 6 hantverkare (Ca 10), 1 sömmerska (Ca 7), 1 köksföreståndare (Ca 10), 1 tvättföreståndare (Ca 8), 1 trädgårdsmästare (Ca 12), 1 yttre nattvakt (Ca 10), 6 ekonomibiträden (Ca 9) och 1 ekonomibitråde (Ca 6). Å andra sidan skulle indragas 1 kontorsbitråde (Ca 8). Å övergångsstat skulle uppföras 1 lanbruksinspektör, tillika avdelningsföreståndare (Ca 22), 1 räkenskapsförare och redogörare (Ca 21), 1 uppsyningsman (Ca 15), 2 yrkesmästare (Ca 15), 4 förste förmän (Ca 13), 1 trädgårdsmästare (Ca 13), 5 yrkesmästare (Ca 13) och 7 förmän (Ca 11), medan från övergångsstaten skulle avgå 1 köksföreståndarska av 1:a klass (Ca 11) och 1 tvättföreståndarska av 1:a klass (Ca 10).

Vidare tillkomma följande extra-ordinarie befattningar, nämligen 1 andre läkare (Ce 29), 2 assistenter (Ce 19), 12 skötare (Ce 11), 23 sköterskor

(Ce 8), 7 eldare (Ce 9), 1 hantverkare (Ce 10), 6 ekonomibiträden (Ce 9), 3 ekonomibiträden (Ce 6) och 17 ekonomibiträden (Ce 2), medan å andra sidan skulle indragas 26 överskötersketjänster (Ce 12).

Vad slutligen angår medelshövet för nästa budgetår föreslås anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän i anledning av förändringarna beträffande den ordinarie personalen uppräknad med i runt tal 1 000 000 kronor till 27 000 000 kronor.

Under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås höjning av arvodet för rättspsykiatriska undersökningar på Gotland med 700 kronor. Vidare beräknas 3 600 kronor för tre arvoden à 1 200 kronor till förste läkare med självständigt ansvar vid Ulleråkers, Ryhovs och Restads sjukhus. Å andra sidan bortfalla arvoden å tillhoppa 1 200 kronor för hjälpverksamhetsgöromål vid Sundby och Ryhovs sjukhus. Posten har upptagits till 107 600 kronor.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har med hänsyn till förändringarna i fråga om den extra ordinarie personalen samt för avlönande av vikarier för nytillkommande befattningshavare m. m. höjts med i runt tal 300 000 kronor och alltså upptagits till 16 600 000 kronor.

Anslagsposten rörligt tillägg slutligen har upptagits med ett belopp av 4 942 400 kronor.

Statens sinnessjukhus: Omkostnader. Ifrågavarande anslag är för löpande budgetår uppfört med 18 700 000 kronor.

Den föreslagna ökningen av anslaget är väsentligen att tillskriva, att ett antal anslagsposter uppräknats i anslutning till verklig eller beräknad belastning. Ett av medicinalstyrelsen framlagt förslag om införande av enhetskost vid sinnessjukhusen, vilket för det första budgetåret beräknats draga en merkostnad av omkring 2 000 000 kronor, har departementschefen i rådande läge icke ansett sig kunna förorda.

Utrustning av nya sinnessjukhus. Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 420 000 kronor.

Av den för nästa budgetår äskade medelsanvisningen ha cirka 355 000 kronor avsetts för utrustning av nytillkommande lokaler vid Mariebergs, Gådeå, Ryhovs och S:t Jörgens sjukhus samt av det nya sjukhuset å Bona samt 70 000 kronor för anskaffande av medicinsk utrustning för sinnessjukhusen.

Motioner.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehått

1) en inom andra kammaren av herr *Jansson* i Örebro m. fl. väckt motion (II: 447), vari hemställts, att riksdagen måtte *dels* bemyndiga Kungl.

Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen, som föreslagits av medicinalstyrelsen, med den ändringen att de föreslagna hantverksbefattningarna i Ca 10 såsom murare, sadelmakare och reparatör vid Bona sjukhus uppföras som hantverksföreståndare i Ca 12, *dels* godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis ..	kronor	27 455 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	109 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	16 905 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	5 230 600

Summa förslagsanslag kronor 49 700 000;

dels ock för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa till Statens sinnessjukhus: Avlöningar ett förslagsanslag av 49 700 000 kronor, till Statens sinnessjukhus: Omkostnader ett förslagsanslag av 22 400 000 kronor samt till Utrustning av nya sinnessjukhus ett reservationsanslag av 425 000 kronor,

2) en inom andra kammaren av herr *Osterman m. fl.* väckt motion (II: 448), vari hemstälts, att riksdagen ville besluta antingen att för sin del hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av kungl. kungörelsen den 22 juni 1939 angående verksläkare vid den civila statsförvaltningen, att sinnessjukvårdens läkarrekrytering förbättras, eller att hos Kungl. Maj:t i avvaktan på definitiv lösning av denna fråga hemställa om provisoriska åtgärder för beredande av ersättning till verksläkarna vid statens sinnessjukhus,

3) en inom andra kammaren av herr *Lundqvist* väckt motion (II: 449), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit, att antalet hantverksföreståndare i Ca 12 ökas med 2 (smed och reparatör vid Furunäsets sjukhus) och antalet hantverkarbefattningar i Ca 10 minskas med 2,

4) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom m. fl.* (I: 310) och den andra inom andra kammaren av herrar *Osterman* och *Swedberg* (II: 474), vari hemstälts, att riksdagen ville besluta, att vid tvenne statliga sinnessjukhus s. k. enhetskost skall försöksvis införas samt att det i propositionen till omkostnader äskade förslagsanslaget av 20 250 000 kronor måtte höjas med 160 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 447—449 samt I: 310.

Utskottet.

Vad angår yrkandet i motionen II: 449 avseende två hantverkare (reparatör och smed) vid Furunäsets sjukhus, vill utskottet framhålla, att den i motionen föreslagna lönegradsuppflyttningen bör enligt tillämpade grunder för hantverkarnas lönegradsplacering komma till stånd först sedan sjukhuset utvidgats med en paviljong, som är under uppförande. Enligt vad utskottet erfarit har den avsedda utbyggnaden av sjukhuset fördröjts, varför paviljongen icke kan förväntas bliva färdigställd under nästa budgetår. Av denna anledning bör befattningarnas uppflyttning i lönegrad tills vidare anstå. Icke heller de i motionen II: 447 föreslagna uppflyttningarna av vissa tjänster har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

Vidkommande motionen II: 448 om ersättning till verksläkare vid statens sinnessjukhus, kan förslag i ämnet väntas avgivet av sinnessjukvårdsberedningen. Med viss anslutning till motionärernas förslag vill utskottet uttala, att Kungl. Maj:t bör vara oförhindrad, att i den mån så befinnes påkallat vidtaga provisoriska åtgärder för beredande av ersättning åt verksläkare vid sinnessjukhusen och andra anstalter, där läkare finnes anställd för sjukvårdande uppgifter i avseende å dem, som äro intagna på anstalten.

I den i motionerna I: 310 och II: 474 samt II: 447 berörda frågan om införande av enhetskost vid sjukhusen har utskottet icke ansett sig kunna förorda ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å dels motionen II: 447, såvitt densamma avser lönegradsplaceringen av vissa tjänster, dels ock motionen II: 449 be- myndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad som förordats i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1948;

II. i anledning av motionen II: 448 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört angående ersättning åt verksläkare vid sinnessjukhusen m. fl. anstalter;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 447, i vad densamma avser avlöningsanslaget,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 27 000 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslags- vis	» 107 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	» 16 600 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 4 942 400

Summa förslagsanslag kronor 48 650 000;

b) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 48 650 000 kronor;

IV. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å dels motionen II: 447 i vad den ej behandlats under I och III, dels ock motionerna I: 310 och II: 474 till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 20 250 000 kronor;

V. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Utrustning av nya sinnessjukhus* för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 425 000 kronor.

Stockholm den 18 maj 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Lindström, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, Gustav Emil Andersson, Bergh och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Andersson i Malmö, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, Boman i Kieryd, Åkerström, Holmström, Persson i Vinberg och Birke.
